

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “สุณิสสามิ — เราจักฟัง(พระธรรม)”

สุณิสสามิ อ่านตามภาษาบาลีว่า สุ - นิด - สา - มิ แปลว่า เราจักฟัง ในที่นี้ขอเสนอในความหมายที่กล่าวถึง เราจักฟังพระธรรม แสดงถึงความเป็นไปของบุคคลผู้เห็นประโยชน์เห็นคุณค่าของการมีโอกาสได้ฟังสิ่งที่มีค่าที่สุด คือ พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง แต่ละคำที่ได้ฟัง ล้วนเป็นไปเพื่อความเข้าใจ ถูกเห็นถูกโดยตลอด

เพราะมีรากฐานที่มั่นคงจากการได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ย่อมนำไปสู่การละอกุศล และทำให้กุศลเจริญไพบูลย์ได้ ตามข้อความใน ปปัญจสูทนี อรรถกถา มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ มหาสุญญตสูตร ดังนี้

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย พระอริยสาวก ผู้ได้สดับแล้ว จากพระผู้มีพระภาคเจ้า ย่อมละอกุศล เจริญกุศล ละครรมที่มีโทษ เจริญธรรมที่ไม่มีโทษ บริหารตนให้บริสุทธิ์ ดังนี้”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเรื่องที่ยาก ละเอียดย ลึกซึ้งอย่างยิ่ง แสดงให้เข้าใจธรรม คือ สิ่งที่มีจริง ในขณะนี้ตรงตามความเป็นจริง ถ้าพระธรรมง่ายก็คงไม่ต้องอาศัยพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าใครๆ ก็ย่อมสามารถที่จะเข้าใจธรรมได้เอง แต่แท้ที่จริงแล้วไม่ใช่เช่นนั้นเลย เพราะตามความเป็นจริงแล้ว ธรรม แม้มีจริง กำลังมีในขณะนี้ ก็ไม่มีใครสามารถที่จะรู้ได้ว่าเป็นธรรม เพราะเหตุว่าเป็นเรามาโดยตลอด เพราะไม่รู้ความจริง ไม่ว่าจะเห็น จะได้ยิน จะได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คิดนึก เป็นต้น ตั้งแต่เกิดจนตายก็เป็นเราทั้งนั้น มองหาธรรมไม่เจอว่าธรรมอยู่ที่ไหน ต่อเมื่อใดที่ได้เริ่มฟังพระธรรมแล้ว สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปทีละเล็กทีละน้อย ก็ไม่ต้องไปแสวงหาธรรมที่ไหนเลย เพราะว่าไม่มีวันพ้นจากธรรมเลย มีธรรมเกิดขึ้นเป็นไปอยู่ทุกขณะ เพราะฉะนั้น การที่จะรู้ว่าเป็นธรรม จึงไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเหตุว่า ถ้าเป็นธรรมแล้ว ก็ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ใคร ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่ต้องเป็นธรรมที่มีจริง มีลักษณะเฉพาะของธรรมนั้นๆ ไม่เปลี่ยนแปลงลักษณะเป็นอย่างอื่น เป็นจริงอย่างไร ก็เป็นจริงอย่างนั้น

ทุกขณะตั้งแต่เกิดจนตาย มีธรรมเกิดขึ้นเป็นไปอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อไม่รู้ตามความเป็นจริง ก็ยึดถือธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยทั้งหมดว่าเป็นเรา เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตนหรือเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพราะฉะนั้น ก็จะเห็นได้ว่า ถ้าพิจารณาไตร่ตรองจริงๆ ก็สามารถที่จะเข้าใจความเป็นจริงของธรรม แต่ก็

ไม่มีใครไตร่ตรองในลักษณะนี้ เพราะยังไม่มีเหตุที่จะอุปการะเกื้อกูลให้มีการคิดไตร่ตรองตามความเป็นจริง จนกว่าจะได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งเป็นคำจริงทุกคำ เป็นคำที่เกื้อกูลให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด

ปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก ย่อมเจริญขึ้นไปตามลำดับ ไม่ใช่ว่าปัญญาจะเจริญขึ้นสมบูรณ์เต็มที่ด้วยการฟังพระธรรมเพียงครั้งเดียว หรือ สองครั้งเท่านั้น จึงต้องอาศัยการฟังบ่อยๆ เนืองๆ พิจารณาไตร่ตรองในเหตุผลในคำที่ได้ยินได้ฟัง เพราะจุดประสงค์ของการฟังพระธรรม คือ เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก ขณะที่ตนเองได้มีความเข้าใจเพิ่มขึ้นนั้น เป็นช่วงเวลาที่ประเสริฐของชีวิต เพราะเหตุว่าในวันหนึ่งๆ ส่วนมากจะเป็นไปด้วยอำนาจของอกุศลซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่นำคุณประโยชน์อะไรมาให้เลย แต่บางครั้งบางเวลาก็มีเหตุปัจจัยทำให้เป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะสละเวลาจากที่เป็นอกุศล มาเพื่อฟังพระธรรม ซึ่งยากที่จะได้ฟังและยากที่จะเข้าใจ และผู้นั้นก็ต้องได้เป็นผู้สะสมเหตุที่ดีมาแล้ว เห็นประโยชน์ของการได้เข้าใจความจริง มีศรัทธาที่จะฟังจึงได้ฟัง จากการฟังในแต่ละครั้ง ความเข้าใจก็จะค่อยๆ เจริญขึ้น จึงเป็นช่วงเวลาที่ประเสริฐจริงๆ

ข้อที่น่าพิจารณา คือ ความดีมีหลายอย่าง เช่น ทาน การให้สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ก็เป็นความดีอย่างหนึ่ง ภายวาทที่ไม่เบียดเบียนใครแล้วยังช่วยเหลือคนอื่นทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ก็เป็นความดีอย่างหนึ่ง แต่ความดีเพียงฟังพระธรรม ไม่ต้องเสียวัตถุใดๆ เลยทั้งสิ้น ภายวาทก็ไม่ต้องไปทำอะไรให้คนอื่นด้วยความเหนื่อยยากของเรา เพราะว่าบางทีการที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่นก็ทำให้เราไม่ได้อยู่เฉยๆ แต่ก็ทำเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น แต่ว่าเพียงแค่ฟังพระธรรม ทำได้ไหม? ลำบากหนักหรือ กับการที่จะฟังพระธรรม ที่ไม่ฟังเพราะอะไร? เพราะไม่เห็นประโยชน์ว่าการฟังพระธรรมทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และบางคนก็ยังสงสัยต่อไปว่า ความรู้ความเข้าใจจะมีประโยชน์อะไร? นี่ก็แสดงให้เห็นว่า อวิชชา (ความไม่รู้) ปิดบังไว้หนาแน่นมากมายสักแค่ไหน เพียงแค่นี้ ก็ไม่รู้ ก็ไม่เห็นความต่างกันว่าอะไรมีประโยชน์ ไม่ได้ให้ทำอะไรเลย เพียงฟังให้เข้าใจ ฟังทันทีที่จะฟังได้ นั่นคือ ความดีที่ดีกว่าอย่างอื่น เพราะว่าประกอบด้วยปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก พระอริยสาวกทั้งหลาย ที่ท่านได้ประจักษ์แจ้งความจริงดับกิเลสตามลำดับขั้นได้ล้วนเป็นผู้ที่ได้ฟังพระธรรมด้วยกันทั้งหมด

จะเห็นได้จริงๆ ว่า คนเราเกิดมา ชีวิตแสนสั้น ไม่มีใครสามารถรู้ได้ว่าจะจากโลกนี้ไปวันไหน ที่ไหน ด้วยอาการอย่างไร แต่มั่นใจได้เลยว่าต้องจากโลกนี้ไปแน่นอน แต่ก่อนจากโลกนี้ไป เป็นคนดีหรือเปล่า และสามารถที่จะดีกว่านี้ได้ เพราะเหตุว่า เป็นมนุษย์ มีโอกาสที่จะได้ยินได้ฟังพระธรรม ได้คิดได้ไตร่ตรองตามพระธรรมที่ได้ยินได้ฟัง เพราะฉะนั้น ถ้าจะจากโลกนี้ไป สมกับการที่ได้เกิดเป็นมนุษย์ ก็คือ ได้มีความเข้าใจถูกซึ่งสามารถที่จะมีโอกาสได้ยินได้ฟังคำจริงที่ทำให้เข้าใจต่อไป ถ้ามีความคิดว่า ฟังเรื่องอื่นยังฟังได้ แต่ทำไมฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะฟังไม่ได้หรือไม่ควรฟัง? คนนั้นก็เริ่มรู้จักคุณค่าของชีวิตซึ่ง

จะต้องจากโลกนี้ไปว่าอย่างน้อยก็จากไปโดยการที่ได้รู้ความจริง สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกเป็นที่ฟัง
ต่อไปจนกว่าจะถึงความสมบูรณ์พร้อมของปัญญาในที่สุด

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงต้องฟังพระธรรมซ้ำแล้วซ้ำอีก ฟังบ่อยๆ เนื่องจาก ไม่ขาดการฟังพระธรรม ค่อยๆ สะสม
ความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็กทีละน้อย ขณะที่ฟังพระธรรมเข้าใจ เป็นความดีที่ประเสริฐ เป็นการ
ค่อยๆ ชำระจิตให้สะอาดปราศจากความรู้ที่สะสมมาอย่างยาวนานในสังสารวัฏฏ์ เป็นปัญญาที่สำเร็จ
จากการได้ฟังสิ่งที่มีค่าที่สุด คือ พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ดีแล้ว ซึ่งเป็นประโยชน์
เกื้อกูลสำหรับผู้ที่ตั้งใจฟังตั้งใจศึกษาอย่างแท้จริง

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗